

УДК 327:342.95+811.411.21

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-242X.2024.30.05>

Аліна КУЧЕРЕНКО, канд. філол. наук, асист.

ORCID ID: 0000-0003-3378-3083

e-mail: [alina.kucherenko@knu.ua](mailto:alina.kucherenko@knu.ua)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Вероніка МУЗИКА, магістр

ORCID ID: 0009-0004-3871-7004

e-mail: [veronique.muzyka@gmail.com](mailto:veronique.muzyka@gmail.com)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

## ВІДОБРАЖЕННЯ ВІЙНИ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ В АРАБСЬКОМОВНИХ МЕДІА (НА МАТЕРІАЛІ ОНЛАЙН-НОВИН І КОМЕНТАРІВ В INSTAGRAM)

**Вступ.** В умовах інформаційної війни позиція арабських країн щодо російської агресії проти України виражається у ЗМІ за рахунок лексико-семантичних і стилістичних маркерів, які можуть зазнавати впливу російської пропаганди. Актуальність цієї розвідки викликана потребою ідентифікації лексики, за допомогою якої арабські медіа окреслюють ситуацію в Україні, і визначення тематики новин і реакцій на них у соціальних мережах. Мета цього дослідження – визначити особливості функціонування лексико-семантичних і стилістичних засобів створення арабського медіадискурсу, у якому відображена війна Росії з Україною.

**Методи.** Застосовано комплексну методику, що охоплює елементи лексико-семантичного та стилістичного аналізу (опрацювання відповідної лексики в новинах); зіставного аналізу (окреслення мовних характеристик контенту на різних ресурсах); лінгвопрагматичного аналізу (встановлення комунікативної мети й особливостей функціонування лексики в повідомленнях ЗМІ і коментарях до них); дискурс-аналізу (визначення особливостей відображення обраної теми в медіа та її впливу на онлайн-комунікацію в контексті інформаційної війни).

**Результати.** Окреслено тематичні особливості репрезентації новин про російсько-українську війну на онлайн-ресурсах різних арабських країн (Єгипет, Катар, ОАЕ, Саудівська Аравія). Лексико-семантичний аналіз дозволив встановити специфіку використання суспільно-політичної та військової лексики. Зафіксовано маркери російської пропаганди на позначення війни в Україні й української влади. Визначено стилістичні засоби емоційної експресивності в новинах і коментарях в Instagram.

**Висновки.** Тематика повідомлень арабських ЗМІ охоплювала події на фронті, дискусії щодо перемовин між РФ та Україною, допомогу Заходу, участь арабських країн й інше. Інформація нерідко представлена суб'єктивно та на основі російських джерел. Найпомітніше місце посідає суспільно-політична та військова лексика, яка за рахунок різних конотацій здатна впливати на тональність повідомлень. Використовуються маркери російської пропаганди, на кшталт висловів "військова операція" і "київський режим", навіть у текстах з нейтральною емоційністю, що може призводити до негативного сприйняття України. Для досягнення певної тональності в новинному контенті застосовані метафори, епітети, гіперболи тощо. У зіставленні з новинами, реакції користувачів Instagram, позитивні або негативні, виражені відкрито, можуть містити сарказм, а самі коментарі покликані чинити маніпулятивний вплив на інших комунікантів.

**Ключові слова:** арабський медіадискурс, лексико-семантичні особливості, мова медіа, російсько-українська війна, тональність.

### Вступ

Реакції на події у перші місяці повномасштабного вторгнення РФ до України трансливалися світовими медіа, включаючи арабські. Тенденція щодо підтримки України з боку арабського світу початку 2022 р. змінилася разом із ситуацією на полі бою. 2023 р. до трійки найвпливовіших інформаційних ресурсів у шести арабських країнах (Єгипет, Марокко, Саудівська Аравія, Йорданія, ОАЕ та Ірак) входив російський пропагандистський канал RT Arabic. До того ж, донині російські медіаджерела використовуються як один із первинних інформаційних ресурсів арабськими ЗМІ (Константинова, & Чорногор, 2023). Цілком очевидно, що станом на 2024 р. у ставленні до України арабські країни зайняли гнучку позицію, за якої вони балансують між відносинами із Заходом з одного боку, та з Китаєм і Росією – з іншого. Про це свідчить також і лінгвістичний аналіз новинних матеріалів медіагігантів *Al-Jazeera* та *Al-Arabiya*, у яких чітко простежуються наративи російської пропаганди про війну між РФ і НАТО, події висвітлюються з посиланнями як на західні й українські джерела, так і на російські й інше.

Вивченням механізмів російської дезінформації на Близькому Сході займаються аналітичні центри, дипломати, науковці (Jensen, 2018; Katzka, 2024). Водночас, нині відсутні комплексні дослідження власне мовних особливостей арабських новин про російсько-українську війну у період 2023–2024 рр. Однак події такого штибу мають беззаперечний вплив на мову сучасних медіа, тому **актуальність** цієї розвідки полягає в необхідності виявлення мовних маркерів, якими позначають в арабських ЗМІ

військово-політичну ситуацію в Україні, а також ставлення арабських країн до неї; окреслення тематики повідомлень про Україну в офіційних медіа й реакцій на них у соціальних мережах. Розкриття зазначених питань уможливіло краще розуміння сучасного арабського медіадискурсу та його учасників як на лінгвістичному, так і на екстралінгвістичному рівнях. Зокрема, отримані відомості дають змогу визначити бачення війни в Україні арабськими медіа та користувачами мережі Instagram, а також мовні інструменти, за допомогою яких це бачення відображене в медіапросторі.

Наукова **новизна** цієї праці полягає в тому, що вона є однією з перших спроб визначити особливості висвітлення російсько-української війни не лише в мові офіційних арабських медіа, але й коментарів до них від користувачів Instagram, що відображають реакції арабів на події.

**Мета** цієї розвідки – встановити особливості функціонування лексико-семантичних і стилістичних одиниць арабськомовного медіадискурсу, у якому відображаються різні аспекти російсько-української війни.

Для досягнення поставленої мети нам необхідно виконати такі **завдання**:

- окреслити тематичні межі новин різних арабських ЗМІ;
- проаналізувати лексико-семантичні параметри новин на різних ресурсах;
- схарактеризувати стилістичні особливості повідомлень ЗМІ, зіставивши їх із коментарями в соціальних мережах;

© Кучеренко Аліна, Музика Вероніка, 2024

• визначити тональність досліджуваних текстів на основі аналізу засобів емоційної експресивності.

**Матеріалом** дослідження слугували понад 100 повідомлень ЗМІ багатьох арабських країн (Єгипет, Катар, ОАЕ, Саудівська Аравія) і 100 коментарів у мережі Instagram.

#### Методи

У ході дослідження застосовувалася комплексна методика, що охоплює елементи:

- лексико-семантичного аналізу текстів (для ідентифікації ключових слів і фраз, на кшталт лексем "війна", "конфлікт", "криза", і конотацій, наданих їм для досягнення певної комунікативної мети – нівелювати роль України, викликати в реципієнта співчуття, сумніви, глузування тощо);

- стилістичного аналізу (для встановлення стилістичних засобів емоційної експресивності, таких як метафори, гіперболи, порівняння тощо, які сприяли вираженню певних поглядів на конфлікт);

- лінгвопрагматичного аналізу (для визначення комунікативної мети й особливостей функціонування лексики в повідомленнях ЗМІ і коментарях до них, що, зокрема уможлиблювала позитивну, негативну або нейтральну тональність повідомлення);

- зіставного аналізу (для співвіднесення мовних маркерів тональності повідомлень на різних онлайн-ресурсах, які публікували новини на підтримку певної сторони);

- дискурс-аналізу (для окреслення особливостей функціонування лексико-семантичних і стилістичних одиниць, які виражають погляди, пов'язані з російсько-українською війною в арабських медіа, а також для виявлення особливостей відображення обраної теми та її вплив на реципієнтів у коментарях до новинних сторінок у соціальних мережах на тлі інформаційної війни).

**Огляд літератури.** Мова ЗМІ є джерелом сучасної стандартної арабської мови, однак нині медіа, по-перше, охоплюють не лише регульовані відповідними органами медіаджерела (офіційні телеканали, преса, радіо, вебсторінки газет тощо), але й онлайн-блоги, соціальні мережі, канали в месенджерах тощо. Поширення інформації відбувається неконтрольовано, її зміст є щонайменше неперевірений ні з погляду мовних норм, ні в сенсі достовірності значень, що транслюються творцями контенту. З огляду на те, що арабськомовний медіадискурс як явище є динамічним і багатоаспектним, він становить інтерес для лінгвоарабістики та суміжних до неї дисциплін. Алжирські дослідники М. Фуділ і М. Кушнан у статті "Effects of modern media on the Arabic language" (Вплив сучасних медіа на арабську мову) вказують на такі очевидні зміни в мові арабських ЗМІ, як допущення мовних помилок, використання розмовних лексем, іншомовних запозичень тощо (Foudil, & Kouchenane, 2024, p. 538).

Критичному дискурс-аналізу присвячена праця англійського арабіста Е. Лахлалі "Arabic media coverage of pandemics" (Висвітлення пандемії арабськими медіа), у якій автор розглянув особливості комунікативних стратегій і вплив новинних ресурсів Al-Jazeera та BBC Arabic на реципієнтів під час пандемії коронавірусу (Lahlali, 2023).

Текстові заміни в перекладених новинах на каналах Al-Jazeera та Al-Arabiya окреслені у статті "Changing the Structure of Paragraphs and Texts in Arabic: A Case from News Reporting" (Зміна структури абзаців і текстів в арабській мові: кейсі з новинних репортажів) Г. Етельба (Ethelb, 2019). Граматичні та семантичні особливості сучасних єгипетських медіа, зокрема газети "Al-Ahrām",

вивчені в контексті корпусних досліджень шведським науковцем Е. Лундіном (Lundin, 2021).

В Україні проблемі представлення російсько-української війни в кувейтських ЗМІ з політологічного ракурсу присвячено працю української дослідниці й дипломатки О. Сегеди (Сегеда, 2022). Авторка, зокрема аналізує маніпулятивні, позитивні та нейтральні повідомлення про Україну. Активних зусиль як виявленні та протидії російським дезінформаційним кампаніям в арабському світі докладають українські дипломати, журналісти й аналітики (Константинова, & Чорногор, 2023). Окремі лінгвістичні аспекти впливу російської пропаганди на арабськомовні соціальні медіа у зв'язку з російсько-українською війною розглянуті в публікаціях А. Кучеренко (Kucherenko, 2023).

Західних та арабських лінгвістичних розвідок, присвячених відображенню російської агресії проти України в арабських ЗМІ, нині не виявлено.

#### Результати

В умовах активної інформаційної війни РФ проти України, яка велась щонайменше з 2014 р., арабськомовний медіапростір продовжує зазнавати постійного цілеспрямованого впливу російської пропаганди. Цей процес здійснюється арабською мовою із застосуванням комунікативних стратегій і тактик, спрямованих на залучення різних категорій арабського населення як через офіційні новинні ресурси, так і соціальні мережі. Усе зазначене має безумовний вплив на розвиток узусу в галузі медіа, а також на функціонування різних лексико-семантичних і стилістичних одиниць, які забезпечують надсилання специфічних політичних "меседжів" і формування суспільної думки через традиційні та нові медіа.

В арабських країнах новини стосовно України висвітлюються по-різному, залежно від типів медіа. У нашому дослідженні охоплено не лише популярні медіаресурси, на кшталт *Al-Arabiya*, але й інтернет-видання, які мають тенденцію до меншого контролю з боку органів влади. До останніх можна віднести вебсайти *Wikālat ḥabar*, *Ṣiḥāfa al-Jadīd*, *An-Naqqār*, походження яких є сумнівним, зважаючи на їхній контент щодо України. Публікації цих ресурсів нерідко є відверто провокативними та потребують лінгвістичного аналізу.

Тематика повідомлень, що стосуються агресії РФ проти України за період осені 2023 р. – весни 2024 р., варіювалася в різних виданнях та охоплювала перебіг подій на фронті, надання фінансової та військової допомоги Україні країнами-партнерами, позицію РФ щодо окремих питань, пов'язаних із війною з Україною тощо.

У нашому дослідженні взято до уваги багато ЗМІ Єгипту, Саудівської Аравії, Катару й Об'єднаних Арабських Еміратів (*Al-Arabiya*, *Aḥbār al-Yawm*, *An-Naqqār*, *Bawāba al-Ahrām*, *QNA*, *Ṣiḥāfa al-Jadīd*, *Sky News Arabia*, *Wikālat ḥabar* та інші). Тематика статей у них представлена так:

- опис подій на фронті;
- оцінювання впливу ізраїльсько-палестинського конфлікту на допомогу Україні;
- дискусії Заходу щодо можливих мирних переговорів України з РФ;
- надання фінансової та військової допомоги Україні країнами-партнерами;
- критика України високопосадовцями РФ;
- участь арабських країн у поверненні українських військовополонених і дітей до України й ін.

Беручи до уваги той факт, що ЗМІ в обраних для дослідження країнах висвітлюють події та політичні погляди під контролем органів державної влади, варто

розглядати мову таких повідомлень як засіб і спосіб відображення політичної позиції самих країн. Сам же текст здатен впливати на ставлення до війни та настрої у суспільстві, а лексика як найгнучкіший рівень мови дає змогу створити необхідний комунікативний ефект за рахунок добору відповідних мовних одиниць (наприклад, для опису ситуації в Україні використовувались лексеми "криза", "конфлікт" тощо; для позначення дій української армії – словосполучення "терористичні атаки", що свідчить про переклад новин з російських джерел та інше). Отже, на матеріалі вибраних арабськомовних новин і коментарів у мережі Instagram проаналізовано передусім лексико-семантичні особливості позначення військово-політичної ситуації в Україні.

Для визначення лексичних засобів емоційного впливу на читача застосовувався стилістичний і лінгвопрагматичний аналіз. У текстах новин визначено найпомітніші стилістичні засоби (передусім метафори, епітети, гіперболи), які сприяли створенню певної тональності повідомлення. Лінгвопрагматичний аспект дослідження дав змогу схарактеризувати, яким чином канал повідомлення (наприклад, онлайн-ресурси, що мають посилене переважно на російські пропагандистські канали) впливає на емоційну насиченість контенту, які комунікативні цілі та потенційний ефект зазначених текстів й ін.

Так само, для виявлення функціональних особливостей встановлених лексичних одиниць застосовувались елементи дискурс-аналізу. Ця методика уможливила визначення як контекстуальних значень слововживань, так і їхнього впливу на реципієнта в соціальних мережах. Зокрема, імпліцитні наміри виявлено у саркастичних зауваженнях, на кшталт глузливих вислову "увійти до Книги рекордів Гіннеса" як негативної оцінки дій українського президента. Це дало змогу встановити, що поєднання гіпербол із сарказмом у коментарях до новин є засобом знецінення заяв української влади.

Відтак, зважаючи на тематику відібраних новин, у проаналізованому контенті було ідентифіковано передусім суспільно-політичну та військову лексику. Значний кількості вивчених повідомлень ЗМІ та коментарів у мережі Instagram притаманна яскраво виражена емоційність (позитивна або негативна). Утім, зафіксовано тексти новин також із нейтральною тональністю. До того ж, тональність текстів може бути змішаною, що є наслідком активного використання маніпулятивних стратегій і тактик у медіадискурсі на тлі складної геополітичної ситуації у світі й інформаційної війни.

**Суспільно-політична лексика.** Досліджений лексичний матеріал нерідко мав оцінне значення, що бачимо з експліцитних маркерів російської пропаганди (наприклад, نظام كيف "київський режим" на позначення української влади). Військово-політичні лексеми набули додаткових сучасних конотацій, які уможливлюють досягнення певної тональності повідомлення. Зважаючи на політичні фактори, які впливають на ЗМІ та громадську думку в арабських країнах, у контексті номінації війни й опису подій в Україні виявлено такі лексичні одиниці:

- الأزمة الروسية - الأوكرانية "російсько-українська криза";
- الصراع "конфлікт";
- الاحتلال "окупація";
- الحرب "війна";
- العملية العسكرية "військова операція";
- الحرب بالوكالة "проксі-війна".

Використання різних позначень пояснюється кількома чинниками. Кожна із зазначених лексичних одиниць несе в собі певний політичний підтекст. Наприклад,

використання лексеми حرب "війна" вказує на визнання конфлікту як відкритого збройного протистояння, тоді як фраза العملية العسكرية "військова операція" свідчить про схильність до російських наративів, може мати менш негативний відтінок і підкреслювати легітимність дій російської сторони. Деякі медіа (наприклад, *Al-Arabiya*) можуть використовувати відносно нейтральні терміни, як-от الأزمة "криза" чи الصراع "конфлікт", щоб уникнути відкритої підтримки однієї зі сторін або для дотримання державної політики нейтралітету.

У досліджених матеріалах нерідко порушено принцип нейтрального відображення подій і фактів шляхом використання лексико-семантичних одиниць, що є маркерами російських наративів. Наприклад, було ідентифіковано такі слова та словосполучення, що вказують на вплив російської пропаганди в арабському інформаційному просторі:

- دمية "маріонетка";
- جمهورية القرم الروسية "російська республіка Крим";
- نظام كيف "київський режим";
- هجمات إرهابية "терористичні атаки" й ін.

Так, єгипетське інтернет-видання *Bawāba Al-Ahrām* у висвітленні подій в Україні пише (*Bawāba Al-Ahrām*, 2023):

أعلن الجيش الأوكراني، اليوم /الأحد/، ارتفاع عدد قتلى الجنود الروس إلى 305 آلاف و90 جندياً، منذ بدء العملية العسكرية في 24 فبراير من العام الماضي.

**ЗСУ сьогодні повідомили, що з початку військової операції 24 лютого минулого року кількість загиблих російських військових зростає до 305,090 осіб.**

Видання використовує поняття العملية العسكرية "військова операція", що відповідає російському формулюванню (т. зв. "СВО" або "спеціальна військова операція"). З іншого боку, бачимо посилення на повідомлення الجيش "української армії" (у контексті доречно перекладати "ЗСУ"). Такий підхід свідчить про бажання автора зберігати видимість об'єктивності, за якої охоплено одночасно версії обох сторін конфлікту (кількість загиблих росіян – за повідомленням ЗСУ, але внаслідок "військової операції" – дій, маркованих російською стороною). Це, фактично, є маніпуляцією під виглядом інформаційного консенсусу. Насправді, статистичні дані не викликають у реципієнтів такого ж відгуку, як вислів العملية العسكرية "військова операція", покликаний пом'якшити вину / знизити відповідальність агресора за реальні дії (ведення війни). Емоційність повідомлення – нейтральна.

Онлайн-видання *Wikālat habar* у публікації, де цитується думка німецького бізнесмена, послуговується доволі провокативними висловлюваннями з посиланнями на російські пропагандистські канали (*Wikālat habar*, 2023):

وأضاف دوتكوم، قائلاً: "زيلينسكي يلغي الانتخابات مرة أخرى، وتقوم حكومة الولايات المتحدة بإخبار العالم أن الحرب بالوكالة تهدف إلى حماية الديمقراطية"، مضيفاً، بالقول: "إنهم يعرفون أن دميتهم لن تفوز في الانتخابات المقبلة".

**"Зеленський знову скасовує вибори, а уряд США говорить світові, що проксі-війна спрямована на захист демократії", – каже Дотком, і додає: "Вони знають, що їхня маріонетка не виграє наступні вибори".**

З наведеного фрагменту чітко бачимо негативну тональність повідомлення, що передає антизахідну позицію та нівелювання ролі України. На це вказують фрази الحرب بالوكالة "проксі-війна" (про російську агресію) і دميتهم "їхня маріонетка" (про українського президента). Здійснено підміну понять на основі маніпуляції з неприязністю арабського населення до США, браком етнокультурних, історичних і політичних знань про Україну, прихованого посилання на часи холодної війни й інших фонових

знань споживачів такого контенту. Цікаво, що навіть поняття демократії в цьому уривку знецінюється, подається як недійсне у фразі *الحرب بالوكالة تهدف إلى حماية الديمقراطية* "проксі-війна спрямована на захист демократії". Такі меседжі арабських медіа підтверджують ефективність впливу російської пропаганди на інформаційне поле Близького Сходу та Північної Африки. Ба більше, у читача подібних новин формується паралельне до дійсного бачення ситуації, якому сприяє повторюване використання ключових лексичних одиниць, зручних для творців дезінформації.

Наступною зафіксованою лексемою є الأزمة "криза", яку використало відоме саудівське джерело *Al-Arabiya* у статті щодо можливих переговорів між Україною та РФ (Al-Arabiya, 2024):

تحدث مسؤولون أميركيون وأوروبيون إلى الحكومة الأوكرانية حول ما قد تطوي عليه مفاوضات سلام محتملة مع روسيا لإنهاء الأزمة، حسبما نقلت شبكة "إن.بي.سي" عن مسؤول أميركي كبير، ومسؤول أميركي سابق لم تذكر اسميهما.

"Американські та європейські чиновники обговорюють з українським урядом можливі наслідки мирних переговорів з Росією щодо припинення кризи", – повідомляє *NBC*, цитуючи американського високопосадовця та колишнього американського чиновника, імена яких не згадуються.

У зазначеному прикладі можна побачити подвійний підхід щодо подачі новини, як у проаналізованих вище повідомленнях єгипетських інтернет-ресурсів: новина містить інформацію про Україну та західних партнерів, однак ключове слово "криза" вказує на опис подій війни за російським і китайським наративами. Тональність новини – нейтральна.

Серед проаналізованих матеріалів виявлено тексти з відвертою підтримкою інформаційної лінії РФ. Це видно навіть із контенту новин, що містять критику дій України, сумніви у здатності чинити опір російським військам. Однак беззаперечним маркером на користь цього твердження є лексика на позначення політичних і геополітичних явищ, що демонструє одностороннє бачення, зокрема російське. Наприклад, у повідомленні єгипетського інтернет-видання *Ṣiḥāfa al-Jadīd* зафіксовано таке речення (Ṣiḥāfa al-Jadīd, 2024):

قال رئيس جمهورية القرم الروسية، سيرغي أكسينوف، اليوم السبت، إن الرئيس الأوكراني فلاديمير زيلينسكي يكذب مدعياً أن شبه جزيرة القرم تنتظر إعلانها إلى أوكرانيا.

**Президент російської Республіки Володимир Аксьонов заявив, що президент України Володимир Зеленський бреше, стверджуючи, що Кримський півострів чекає на повернення до України.**

У статті використано вислів *رئيس جمهورية القرم الروسية* "Президент російської Республіки Крим", що очевидно підтверджує визнання редакцією видання суверенітету РФ над Кримом. Тональність повідомлення – різко негативна щодо України. Це досягається не лише через найменування Криму "російською республікою", а передусім завдяки цитаті Аксьонова зі звинуваченням Зеленського у брехні – *زيلينسكي يكذب* "Зеленський бреше".

Видання *Aḥbār Al-Yawm* цитує українського військово-службовця Євгена Дикого, чиї слова використані без зазначення ширшого контексту його публічних виступів і заяв (Aḥbār Al-Yawm, 2023, 2 грудня):

وجاءت تصريحات المقال يغني ديكي، خلال مقابلة مع الصحفية الأوكرانية ناتاليا موسيشوك، قال خلالها إن النصر في الصراع في أوكرانيا بات وشيكاً لصالح روسيا، مضيفاً أنه مع كل يوم يمر تصبح القوات الروسية أقرب وأقرب إلى النصر.

У своєму інтерв'ю українській журналістці Наталії Мосейчук Євген Дикий заявив, що в конфлікті в Україні перемога наблизилася на користь Росії, додавши, що з кожним днем російські війська стають все ближчими до перемоги.

По-перше, увагу привертає позначення російсько-української війни словом *الصراع* "конфлікт", яке порівняно з позначеннями "криза" чи "військова операція", створює враження нейтрального ставлення до повідомлення та може викликати довіру різних категорій реципієнтів, навіть схильних до критичного сприйняття інформації та / або підтримки України. Імплицитний маніпулятивний вплив помітно вже з повтору лексеми *النصر* "перемога" поруч зі словами *روسيا* "Росія", *القوات الروسية* "російські війська", синонімічних висловів *بات وشيكاً* "стає наближеним / наблизився" і *تصبح أقرب وأقرب* "стає все ближчою".

Цілком зрозумілою з погляду українського читача, але все ж прихованою для араба є підтримка російської позиції щодо України в тексті, що містить словосполучення *النصر* "кіївський режим" (An-Naqqār, 2023):

وفي وقت سابق قال الأمين العام لحلف شمال الأطلسي ينس ستولتنبرغ، إن الوضع في أوكرانيا قد يتدهور ويصبح أسوأ بسبب عدم كفاية المساعدات من جانب الدول الغربية لنظام كييف.

Раніше генсек НАТО Єнс Столтенберг заявив, що ситуація в Україні може погіршитися через недостатню допомогу західних країн **кіївському режиму**.

Позначення "кіївський режим" має відверто негативну політичну або ідеологічну конотацію, оскільки в арабського реципієнта воно може асоціюватись з іншими політичними режимами, яким приписують негативні риси (наприклад, сирійським). Зрозуміло, що воно вжите для відображення критичного ставлення автора статті до уряду України, підкреслення недоліків української влади в питаннях ведення війни. Такий добір лексик покликаний впливати на суспільну думку шляхом формування негативного образу України. Тональність повідомлення – негативна, наведений фрагмент створює песимістичний "прогноз" для української сторони щодо результатів війни. Це відбувається за рахунок лексик з негативною емоційністю у фразах *الوضع في أوكرانيا قد يتدهور* "ситуація в Україні може погіршитися", *عدم كفاية* "недостатня допомога".

**Військова лексика.** Зважаючи на військово-політичну тематику новин на тлі війни в Україні, цілком логічно є наповненість текстів військовою лексикою, зокрема й на позначення техніки. Однак навіть репрезентуючи інформацію, яка мала б бути об'єктивною та нейтральною за визначенням (наприклад, статистичні дані), арабські медіа можуть транслювати пропагандистські наративи. Так саудівський інтернет-ресурс газети *Ar-Riyāḍ* у новині про знищення військової техніки послуговується заявами російської сторони (Ar-Riyāḍ, 2023):

نشرت وزارة الدفاع الروسية مقطع فيديو، يظهر قيام القوات الروسية بتدمير عربتين مدفعتين تابعتين لنظام كييف بواسطة نظام الصواريخ المضاد للدبابات من طراز "كورنيت" على محور زابوريچيا

Міністерство оборони Росії опублікувало відео, на якому російські війська знищують **два артилерійські установи кіївського режиму протитанковим ракетним комплексом "Корнет"** на запорізькому напрямку.

Зазначене повідомлення містить військово-політичні меседжі, а також своєрідну рекламу і демонстрацію переваги російської військової техніки (نظام الصواريخ المضاد للدبابات) "протитанковий ракетний комплекс «Корнет»". Із наведеного уривку видно посилення на російські офіційні джерела *وزارة الدفاع الروسية* "Міністерство оборони Росії" та позначення української сторони як *النصر* "кіївський режим". Також у контексті передачі інформації військового характеру, на кшталт фрази *على محور زابوريچيا* "на запорізькому напрямку", мова арабських медіа активно поповнюється українськими власними назвами. Тональність повідомлення – загалом

нейтральна, однак транслює позитивний меседж щодо успіхів російської сторони.

Еміратське видання *Sky News Arabia* наводить статистику українських втрат із посиланням на російські джерела (*Sky News Arabia*, 2023):

أعلنت وزارة الدفاع الروسية اليوم الأحد إن أنظمة الدفاع الجوي دمرت 17 طائرة مسيرة أطلقتها أوكرانيا. وذكرت الوزارة في بيان على تطبيق تلغرام أنه جرى تدمير 9 طائرات مسيرة فوق منطقة بريانسك و3 فوق منطقة كورسك واثنين فوق منطقة بلغورود و3 فوق منطقة كالوجا. ونقلت وسائل إعلام روسية عن وزارة الدفاع إعلانها "إحباط محاولة هجوم إرهابي لنظام كييف باستخدام 5 طائرات مسيرة، تم تدميرها فوق أراضي مقاطعة بريانسك".

У Міноборони Росії повідомляють, що системи ППО знищили 17 запущених Україною безпілотників. У повідомленні міністерства в додатку Telegram зазначено, що 9 безпілотників знищено над Брянською областю, 3 – над Курською областю, 2 – над Белгородською областю, 3 – над Калужською областю. Російські ЗМІ цитують повідомлення Міністерства оборони про "зупинення спроби терористичної атаки київського режиму з використанням 5 безпілотників, які були знищені над територією Брянської області".

У наведеному повідомленні використано військово-технічну лексику на кшталт أنظمة الدفاع الجوي "системи ППО", що забезпечує враження точної передачі інформації з місця події. З іншого боку, увагу привертає фраза هجوم إرهابي لنظام "терористична атака київського режиму". Використання такого формулювання в арабських новинах, які посилаються на російські джерела, свідчить про цілковиту схильність до російської сторони та навіть більше – упереджене ставлення до української. У новині словосполучення "терористична атака", хоч і стоїть у межах цитати Міноборони РФ, і все ж нерідко видання унікають подібних висловлювань для збереження вигляду нейтральної тональності. У проаналізованому уривку чітко бачимо створення різко негативного образу опонента.

**Емоційна експресивність повідомлень ЗМІ.** Нерідко тональність повідомлень ЗМІ досягається за рахунок певних конотацій зазвичай нейтральних понять, інша ж частина отримує емоційну експресивність завдяки стилістичним засобам, на кшталт епітетів, метафор, гіпербол тощо. Варто звернути увагу на те, що вираження емоційного ставлення в арабських медіа щодо України за досліджений період тяжіє до поступового знецінення подій в Україні, зниження рівня співпереживання на тлі ізраїльсько-палестинського конфлікту.

Коли йдеться про залученість арабських країн до розв'язання певних питань, пов'язаних з російсько-українською війною, можна відзначити співчутливий тон повідомлень. Наприклад, катарське видання *QNA* у своїй новині використовує такі мовні інструменти впливу на емоційний стан реципієнта, як: تشمل الأطفال الأوكرانيين مع عائلاتهم "возз'єднання українських дітей з їхніми сім'ями", تشمل الأسر "возз'єднання сімей, розлучених через російсько-українську кризу" (*QNA*, 2024): الدوحة قنا- أعلنت دولة قطر عن نجاح عملية لم تشمل الأطفال الأوكرانيين الثانية مع عائلاتهم في أوكرانيا، ضمن جهود وساطتها المستمرة من أجل لم تشمل الأسر المشتقة بسبب الأزمة الروسية-الأوكرانية.

Доха – QNA – Держава Катар оголосила про успіх другої операції з возз'єднання українських дітей з їхніми сім'ями в Україні в рамках своїх зусиль з посередництва, що тривають, заради возз'єднання сімей, розлучених через російсько-українську кризу.

Вибір лексики викликає особливий інтерес, адже автори повідомлення оперують прийнятим арабськими медіа поняттям "криза". У цьому тексті ефект пом'якшення значимості війни, фактично, нівелюється. Усе повідомлення свідчить про формальність такого

слововживання. До того ж, окремий акцент зроблено на фразі جهود وساطتها المستمرة "його зусилля з посередництва, що тривають", завдяки якій підкреслюється значущість дій Катару. Емоційно насиченим є й словосполучення الأسر المشتقة "роз'єднані сім'ї", що чинить вплив на читача, викликаючи співчуття.

У дослідженому матеріалі несхвальне сприйняття Заходу самими арабами накладається на російські наративи, у які постійно вплітається образ України як неповноцінної держави, питання корупції в Україні, порівняння конфліктів в Україні та Ізраїлі тощо. Особливо помітно в осінній період 2023 р. одностороннє висвітлення ситуації в Україні, нерідко з посиланнями на заяви російських високопосадовців, у медіаконтенті Єгипту та Саудівської Аравії. У репрезентації виступів росіян арабські видання зберігають суб'єктивне ставлення до подій в Україні та світі. Цим зумовлене використання стилістичних засобів, що уможливають яскраве негативне емоційне забарвлення повідомлень.

Єгипетське видання *Aḥbār Al-Yawm* у своїй новині, де проводиться паралелі між Україною та Ізраїлем, повідомляє (*Aḥbār Al-Yawm*, 2023, 3 грудня):

قال نائب رئيس مجلس الأمن الروسي، دميتري ميديفيدوف، إن أوكرانيا "تشعر بالغيرة بشدة من إسرائيل" ومنهمكة في مخاوف من تلقيها أقل قدر من السلاح والمساعدة المالية من الغرب.

ولفت ميديفيدوف، في مقالة في "إزفيستييا" الروسية، إلى أن القادة الأوروبيين في سياق تصاعد النزاع الفلسطيني الإسرائيلي يغمضون عيونهم عن الحقائق الواضحة ويحاولون التغطية على الدم والموت على الجانبين من النزاع بكلمات جميلة فارغة.

Заступник голови Ради безпеки Росії Дмитро Медведєв заявив, що Україна "сильно заздрить Ізраїлю" і глибоко стурбована отриманням меншої кількості зброї та фінансової допомоги від Заходу.

В інтерв'ю для російського видання "Известия" Медведєв зазначив, що європейські лідери в умовах загострення палестинсько-ізраїльського конфлікту закривають очі на очевидні факти і "намагаються приховати кров і смерть на обидві сторони конфлікту красивими порожніми словами".

Попри те, що наведене повідомлення, фактично, є перекладом новини, узяті з російських джерел, варто звертати увагу на такий вибір редакції та на ретрансляцію провокативних меседжів. У запропонованому фрагменті ми виявили відтінки й елементи упередженості. Наприклад, вибір слів здійснено з намісним негативним експресивністю. Використання метафор, таких як تشعر "сильно заздрить" та "стурбована" (досл.: занурена в побоювання), створює враження хиткої позиції України. До того ж, на дискредитацію позицію Європи спрямоване вживання метафор يغمضون عيونهم عن الحقائق الواضحة "закривають очі на очевидні факти" та يحاولون التغطية على الدم والموت على الجانبين من النزاع "приховування крові і смерті красивими, порожніми словами". Такі стилістичні засоби є інструментом впливу на емоційну реакцію аудиторії. Також привертає увагу маніпуляція через вживання епітетів كلمات جميلة فارغة "красиві і порожні слова".

**Емоційність та суб'єктивність коментарів в Instagram.** Так само, помітно насиченими суб'єктивізмом і засобами емоційної експресивності є коментарі до новин про російсько-українську війну в Instagram, які були зафіксовані на інформаційних ресурсах *Sky News Arabia* та *Ukraine.ua.arabic*.

Наприклад, допис *Sky News Arabia* містить цитату Володимира Зеленського та активне коментування (@skynewsarabia, 2024, 21 квітня):

زيلنسكي: المساعدات العسكرية الأميركية سترسل رسالة قوية للكرملين بأن واشنطن لن تتخلي عن أوكرانيا



власне воєнної тематики арабськомовні ЗМІ послуговуються сучасною військовою лексикою на позначення назв озброєнь і військової техніки, наприклад طائرة مسيرة "безпілотник", صواريخ كروز "крилаті ракети", نظام الدفاع الجوي "система ППО" тощо.

Для досягнення певної тональності в повідомленнях ЗМІ використовуються стилістичні засоби, передусім метафори, епітети, гіперболи тощо. Це особливо помітно в цитатах із виступів і заяв високопосадовців, бізнесменів, військових експертів та ін. За результатами нашої розвідки, виявлено спроби створити враження нейтральної тональності новин, які, утім, можуть мати негативний відтінок у зображенні України. Такий ефект нерідко досягається за рахунок негативних конотацій у відповідному контексті.

У зіставленні з текстами новин офіційних медіа, емоційність яскравіше виражена у коментарях до Instagram-сторінок Sky News Arabia і Ukraine.ua.arabic. Наше дослідження продемонструвало, що арабськомовні користувачі чітко усвідомлюють факт війни між Росією та Україною, однак під впливом російської пропаганди можуть виявляти глузливе ставлення до української сторони. Додатковим чинником, що наближує такі повідомлення до реципієнта, є використання розмовних варіантів арабської мови.

З іншого боку, переважно до ресурсу Ukraine.ua.arabic зафіксовано коментарі з позитивною тональністю, у яких араби висловили цілковиту підтримку Україні, використовуючи українські наративи з повтором популярних гештегів, на кшталт أوكرانيا الوقوف مع أوكرانيا #Stand\_with\_Ukraine, і лексичних одиниць أوكرانيا у значенні "вільні українці", عدالة "справедливість", العدوان "російська агресія" тощо.

У підсумку варто зазначити, що висвітлення російсько-української війни в арабськомовному медіадискурсі відбувається на тлі глобального інформаційного протистояння. Це спричиняє використання маніпулятивних підходів до подачі новин, які уможливлюють уникання демонстрації відкритої підтримки лише однієї сторони конфлікту. Вплив на реципієнта очевидний із коментарів у соціальних мережах, у яких погляди комунікантів розходяться відповідно до змішаних наративів воєнного часу, дезінформаційних кампаній, суспільної думки в самих арабських країнах тощо.

Проведене дослідження відкриває широкі перспективи для детальнішого вивчення мовних маркерів маніпулятивного дискурсу у глобальному медіапросторі, сентимент-аналізу коментарів про російсько-українську війну, критичного дискурс-аналізу новин арабською мовою із зазначеної проблематики, а також соціолінгвістичних розвідок для визначення ставлення арабів до вибору мовного коду у вираженні їхніх позицій щодо різних аспектів війни.

**Внесок авторів:** Вероніка Музика – збір емпіричних даних і їхня валідація; емпіричне дослідження; написання – оригінальна чернетка; Аліна Кучеренко – концептуалізація; методологія; написання – оригінальна чернетка, перегляд і редагування.

#### Список використаних джерел

- Константинова, В., & Чорногор, Я. (2023). Інформаційний вплив РФ на країни Близького Сходу і Африки у контексті війни Росії проти України. Рада зовнішньої політики "Українська Призма". <https://analytics.intsecurity.org/information-influence-russia-africa-middle-east-ua>
- Сегеда, О. (2022). Висвітлення національно-визвольної війни України в кувейтських ЗМІ. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*, 42, 328–337. <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.43>
- Ethelb, H. (2019). Changing the Structure of Paragraphs and Texts in Arabic: A Case from News Reporting. *International Journal of Comparative Literature & Translation Studies*, 3, vol 7, 8–25. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.jiclt.v.7n.3p.8>

- Jensen, N. D. (2018). Russia in the Middle East: A New Front in the Information War? In T. Karasik, & S. Blank (Eds.). *Russia in the Middle East* (pp. 265–289). The Jamestown Foundation.
- Katzka, J. (2024, February). *Russian Propaganda Efforts: Historical Continuities Accompany Technological Changes*. American Diplomacy. Insight and Analysis from Foreign Affairs Practitioners and Scholars. <https://americandiplomacy.web.unc.edu/2024/02/russian-propaganda-efforts-historical-continuities-accompany-technological-changes/>
- Kouchenane, M., & Foudil, M. (2024). Effects of Modern Media on the Arabic Language. *Psychology and education*, 3, vol. 61, 532–540.
- Kucherenko, A. (2023). Effect of Russia's War Against Ukraine on Egyptian Vlogging Discourse (on Materials of "Madā Law" and "Salam Katanani's" Vlogs). *Наукowyй вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 59, т. 2, 74–77. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.59.2.17>
- Lahlali, El M. (2023). *Arabic Media Coverage of Pandemics. Discourse, Strategy and Impact*. Routledge.
- Lundin, E. (2021). Media Arabic Grammar and Semantics. Clauses and non-core elements: A corpus investigation of print hard news [PhD Dissertation, Uppsala University]. Academia.edu [https://www.academia.edu/68532061/Media\\_Arabic\\_Grammar\\_and\\_Semantics\\_Clauses\\_and\\_non\\_core\\_elements\\_A\\_corpus\\_investigation\\_of\\_print\\_hard\\_news](https://www.academia.edu/68532061/Media_Arabic_Grammar_and_Semantics_Clauses_and_non_core_elements_A_corpus_investigation_of_print_hard_news)
- Джерела ілюстративного матеріалу**
- Al-Arabiya. (2023, 11 квітня). مسؤولون غربيون يتباحثون مع كيف حول محادثات سلام مع موسكو <https://www.alarabiya.net/arab-and-world/2023/11/04/>
- An-Naqqār. (2023, 3 грудня). استعدوا لسماع أخبار سينة من أوكرانيا. <https://al-nkkar.com/news/7199.html>
- Ar-Riyāḍ. (2023, 3 грудня). مظلون روس يدمرون مخرجين أوكرانيين. <https://www.al-riyadh.com/2046583>
- Ahbār Al-Yawm. (2023, 2 грудня). نصر موسكو يقترب كل ساعة وكل يوم. <https://akhbarelyom.com/news/newdetails/4252084/1/>
- Ahbār Al-Yawm. (2023, 3 грудня). نائب رئيس مجلس الأمن الروسي: أوكرانيا تشعر بغيرة شديدة من إسرائيل. بوابة أخبار اليوم. <https://akhbarelyom.com/news/newdetails/4218282/1/>
- Bawāba Al-Ahrām. (2023, 5 листопада). أوكرانيا: ارتفاع قتلى الجيش الروسي إلى 305 آلاف و90 جنديا منذ بدء العملية العسكرية قطر تعلن نجاح عملية لم شمل مجموعة أطفال أوكرانيين مع عائلاتهم. <https://www.qna.org.qa/ar-QA/News-Area/News/2024-05/22/0073>
- Shihāfa al-Jadīd. (2023, 2 грудня). رئيس جمهورية القرم: ننتظر إحضار زيلينسكي إلى هنا. <https://www.pressnew.net/article/18378953>
- Sky News Arabia. (2024, 28 квітня). مسيرة أطلقتها روسيا تقول إنها دمّرت 17 مسيرة أطلقتها. <https://www.skynewsarabia.com/world/1709503>
- Sky News Arabia. (@skynewsarabia) (2024, 21 квітня). المساعدات العسكرية... الأميركية سترسل رسالة قوية للمكلمين. [https://www.instagram.com/skynewsarabia/p/C6Br\\_8XxsYm/](https://www.instagram.com/skynewsarabia/p/C6Br_8XxsYm/)
- Ukraine.ua.arabic. (6. д.). [https://www.instagram.com/ukrinarabic/Wikālat\\_habar](https://www.instagram.com/ukrinarabic/Wikālat_habar)
- Wilālat habar. (2023). زيلينسكي يلغي الانتخابات الرئاسية في أوكرانيا. <https://www.5abars.com/2023/11/zelensky-cancels-presidential-elections.html>

#### References

- Konstantynova, V., & Chornohor, Ya. (2023). The information influence of the Russian Federation on the countries of the Middle East and Africa in the context of Russia's war against Ukraine [In Ukrainian]. <https://analytics.intsecurity.org/information-influence-russia-africa-middle-east-ua/>
- Seheda, O. (2022). Coverage of Ukraine's national liberation war in Kuwaiti media. *Bulletin of the Lviv University. Series Philos.-Political Studies*, 42, 328–337 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.43>
- Ethelb, H. (2019). Changing the Structure of Paragraphs and Texts in Arabic: A Case from News Reporting. *International Journal of Comparative Literature & Translation Studies*, 3, vol 7, 8–25. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.jiclt.v.7n.3p.8>
- Foudil, M., & Kouchenane, M. (2024). Effects of Modern Media on the Arabic Language. *Psychology and education*, 3, vol. 61, 532–540.
- Jensen, N. D. (2018). Russia in the Middle East: A New Front in the Information War? In T. Karasik, S. Blank (Eds.). *Russia in the Middle East* (pp. 265–289). The Jamestown Foundation.
- Katzka, J. (2024, February). *Russian Propaganda Efforts: Historical Continuities Accompany Technological Changes*. American Diplomacy. Insight and Analysis from Foreign Affairs Practitioners and Scholars. <https://americandiplomacy.web.unc.edu/2024/02/russian-propaganda-efforts-historical-continuities-accompany-technological-changes>
- Kucherenko, A. (2023). Effect of Russia's War Against Ukraine on Egyptian Vlogging Discourse (on Materials of "Madā Law" and "Salam Katanani's" Vlogs). *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Philology*, 59, vol. 2, 74–77. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.59.2.17>
- Lahlali, El M. (2023). *Arabic Media Coverage of Pandemics. Discourse, Strategy and Impact*. Routledge.
- Lundin, E. (2021). Media Arabic Grammar and Semantics. Clauses and non-core elements: A corpus investigation of print hard news. [PhD Dissertation, Uppsala University]. Academia.edu [https://www.academia.edu/68532061/Media\\_Arabic\\_Grammar\\_and\\_Semantics\\_Clauses\\_and\\_non\\_core\\_elements\\_A\\_corpus\\_investigation\\_of\\_print\\_hard\\_news](https://www.academia.edu/68532061/Media_Arabic_Grammar_and_Semantics_Clauses_and_non_core_elements_A_corpus_investigation_of_print_hard_news)

#### Sources

- Al-Arabiya. (2023, 11 April). مسؤولون غربيون يتباحثون مع كيف حول محادثات سلام مع موسكو [in Arabic]. <https://www.alarabiya.net/arab-and-world/2023/11/04/>

An-Naqqār. (2023, 3 December). النقتو: استعدوا لسماع أخبار سينية من أوكرانيا. [in Arabic]. <https://alnkkar.com/news7199.html>

Ar-Riyād. (2023, 3 December). مظلون روس يدمرون مدرعتين أوكرانيتين. [in Arabic]. <https://www.alriyadh.com/2046583>

Ahbār Al-Yawm. (2023, 2 December). مقاتل أوكراني: نصر موسكو يقترب كل ساعة وكل يوم. [in Arabic]. <https://akhbarelyom.com/news/newdetails/4252084/1>

Ahbār Al-Yawm. (2023, 3 December). نائب رئيس مجلس الأمن الروسي: أوكرانيا تتشعر. [in Arabic]. <https://akhbarelyom.com/news/newdetails/4218282/1/>

Bawāba Al-Ahrām. (2023, 5 November). أوكرانيا: ارتفاع قتلى الجيش الروسي إلى 305 آلاف و90 جنديا منذ بدء العملية العسكرية. [in Arabic]. <https://gate.ahram.org.eg/News/4607268.aspx>

QNA. (2024, 22 May). قطر تعلن نجاح عملية لم تشمل مجموعة أطفال أوكرانيين مع عائلاتهم في أوكرانيا. [in Arabic]. <https://www.qna.org.qa/ar-QA/News-Area/News/2024-05/22/0073>

Siḥāfa al-Jadīd. (2023, 2 December). رئيس جمهورية القرم: تنتظر إحصاء زيلينسكي إلى "هنا" كاسير. [in Arabic]. <https://www.pressnew.net/article/18378953>

Sky News Arabia. (2024, 28 April). روسيا تقول إنها دمرت 17 مسيرة أطلقتها أوكرانيا. [in Arabic]. <https://www.skynewsarabia.com/world/1709503>

Sky News Arabia. [@skynewsarabia] (2024, 21 April). المساعدات العسكرية... الأميركية مترسل رسالة قوية للكرملين. Instagram [in Arabic]. [https://www.instagram.com/skynewsarabia/p/C6Br\\_8XxsYm](https://www.instagram.com/skynewsarabia/p/C6Br_8XxsYm)

Ukraine.ua.arabic. (б.д.). Instagram [in Arabic]. <https://www.instagram.com/ukrinarabic>

Wikālat ḥabar. (2023). زيلينسكي يلغي الانتخابات الرئاسية في أوكرانيا. [in Arabic]. <https://www.5abars.com/2023/11/zelensky-cancels-presidential-elections.html>

Отримано редакцією журналу / Received: 19.07.24  
Прорецензовано / Revised: 08.09.24  
Схвалено до друку / Accepted: 26.11.24

Alina KUCHERENKO, PhD (Philol.), Assist.  
ORCID ID: 0000-0003-3378-3083  
e-mail: [alina.kucherenko@knu.ua](mailto:alina.kucherenko@knu.ua)  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Veronika MUZYKA, Master of Arts  
ORCID ID: 0009-0004-3871-7004  
e-mail: [veronique.muzyka@gmail.com](mailto:veronique.muzyka@gmail.com)  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

## REPRESENTATION OF RUSSIAN FEDERATION'S WAR AGAINST UKRAINE IN ARABIC MEDIA (BASED ON ONLINE NEWS AND INSTAGRAM COMMENTS)

**Background.** In the conditions of information war, the position of Arab countries regarding the Russian aggression against Ukraine is expressed in the mass media through lexico-semantic and stylistic markers that can be influenced by the Russian propaganda. The relevance of this investigation is caused by the need to identify the lexis with which the Arab media describe the situation in Ukraine, and to determine the news topics and reactions to them in the social networks. The purpose of this study is to determine the peculiarities of the lexico-semantic and stylistic means of forming the Arab media discourse in which the war between Russia and Ukraine is reflected.

**Methods.** A complex methodology was applied, covering elements of lexico-semantic and stylistic analysis (the study of relevant lexis in the news texts); comparative analysis (depicting the language characteristics of the different resources' content); linguopragmatic analysis (defining the communicative goal and features of vocabulary functioning in mass media messages and comments on them); discourse analysis (determining the peculiarities of the chosen topics' reflection in the media and the impact on the online-communication in the context of information war).

**Results.** The thematic features of the Russia-Ukraine war news representation are outlined based on the online resources of various Arab countries (Egypt, Qatar, UAE, Saudi Arabia). The conducted lexical-semantic analysis highlighted the specifics of the use of socio-political and military lexis. Russian propaganda markers for denoting the war in Ukraine and the Ukrainian authorities were determined. The stylistic means of creating emotional expressiveness in the news and Instagram comments were identified.

**Conclusions.** The Arab mass media reports covered the topics of events at the front, discussions on negotiations between the Russian Federation and Ukraine, Western aid, participation of the Arab countries, and so forth. The information is frequently presented subjectively and based on the Russian sources. The most prominent place is occupied by the socio-political and military vocabulary, which, due to various connotations, can influence the tonality of messages. The Russian propaganda markers, such as the expressions "military operation" and "Kyiv regime", are used even in texts with the neutral tonality, which can lead to a negative perception of Ukraine. Metaphors, epithets, hyperboles, etc. are used to achieve a particular tonality in the news content. Compared to the news, the reactions of Instagram users, whether positive or negative, which are expressed openly, can contain sarcasm, and the comments themselves are designed to exert a manipulative influence on other communicants.

**Keywords:** Arabic media discourse, lexico-semantic features, media language, Russia-Ukraine war, tonality.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.